

Ceist 1. (15 mharc)

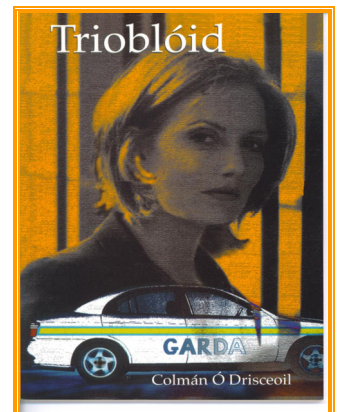
Léigh an sliocht seo agus freagair **trí cinn** de na ceistanna a ghabhann leis. (15 mharc)
 Ní mór ceist **amháin** a roghnú as **A** agus ceist **amháin** a roghnú as **B**.
 Is féidir an **tríú ceist** a roghnú as **A nó** as **B**. Ní gá níos mó ná **leathanach** a scríobh.
Bíodh na freagraí i d'fhocail féin, chomh fada agus is féidir leat.

Focal ar Fhocal

Cúlra an Scéil

Is Garda Síochána í Carla de Lóndra. Tá sí faoi bhrú go mór ina saol. Tá sí scartha óna fear céile, Matt. Tá iníon amháin acu. Bronagh is ainm di. Tá Bronagh ina cónaí le Carla. Bíonn Carla as baile go minic mar gheall ar a cuid oibre. Nuair a bhíonn Carla as baile fanann Bronagh le Matt. Uaireanta ní bhíonn Carla agus Bronagh róshásta lena chéile. Feicimid an míshásamh seo maidin amháin. Bhí ceolchoirm scoile ann agus bhí Bronagh le bheith ag seinm leis an mbanna ceoil ag an gceolchoirm. Chaill sí an seans mar níor thug a máthair ar scoil in am í. Seo mar a tharla an tráthnóna sin.

1. Níor labhair Carla ná Bronagh sa charr ar an mbealach abhaile an tráthnóna sin. Pháirceáil Carla an carr lasmuigh den teach. 'Tá brón orm nach rabhamar in am don bhanna ceoil,' a dúirt sí le Bronagh. Lig Bronagh uirthi nár chuala sí í. 'Cén fáth nach ndúirt tú liom go raibh tú ag seinm?' a d'fhiafraigh Carla di. 'Nach cuma leatsa faoi sin?' arsa Bronagh go giorraisc. 'Cad atá i gceist agat leis sin?' arsa Carla agus í ag coinneáil srian ar a cuid feirge. 'Bíonn tú déanach i gcónaí. Tusa agus do phost mór tábhachtach. Bhí na tuismitheoirí eile in am. Bhí m'athair in am. Beidh gach duine ag caint fúm,' a d'fhreagair Bronagh agus an fhéintrua le brath ina glór.
2. Bhain caint Bhronagh geit as Carla. Ní raibh sí ag súil leis. Chaill sí smacht uirthi féin agus bhéic sí ar Bhronagh. 'Éist do bhéal, a chailín, agus éist liomsa anois,' a dúirt sí. 'Tá brón orm go raibh mé déanach ach tá saol agamsa freisin chomh maith leatsa. Ní fheiceann tusa rud ar bith ach do shaol beag féin.'
3. Thuig Carla go raibh sí ag dul thar fóir leis an gcaint fheargach agus leis an searbhas. Bhí a fhios aici go raibh Bronagh gortaithe mar chonaic sí na deora ar a haghaidh. Ach bhí sé ródhéanach. Lean Carla den sciolladh teanga. 'Sea, tá post mór agam agus 'sea, oibrím go crua. 'Sea, bím déanach uaireanta agus gabh mo leithscéal, a bhanphrionsa ghleoite, mura mbímse ann gach nóiméad de gach lá chun freastal ortsa.'
4. Níor thuig Carla cén fáth a raibh sí chomh gránna seo lena hiníon féin. Stán an bheirt acu idir an dá shúil ar a chéile agus chonaic Carla go raibh na deora ar aghaidh Bhronagh triomaithe cheana féin. Chuir an fhéachaint a chonaic sí i súile a hiníne scanradh uirthi. 'Bhuel, a Bhronagh, a chroí, an bhfuil aon rud le rá agat nó ar sciob an cat do theanga?' a d'fhiafraigh Carla agus í ag iarraidh a bheag a dhéanamh den chaint ghéar a rinne sí roimhe sin.
5. 'Bíodh an diabhal agatsa agus do phost mór, a Mhaim ghrámhar,' a scairt Bronagh amach in ard a cinn is a gutha. 'Ní haon ionadh gur fhág Daid thú.' Léim sí amach as an gcarr. Phlab sí doras an chairr agus doras an tí ina diaidh. D'fhan Carla sa charr go ceann tamaill. Chaoín sí deora a cinn. Nuair a stad na deora, bhraith sí níos fearr.
6. Chuaigh Carla isteach sa teach. Bhí Bronagh sa seomra suite ag féachaint ar *Eastenders*. Rug an bheirt acu barróg ar a chéile agus d'fhan siad mar sin go ceann i bhfad gan focal a rá. Bhí grianghraif de na seanmháithreacha agus de na seanaithreacha ag féachaint anuas ar Charla agus ar Bhronagh ón mballa. Bhí grá agus tuiscint ina súile. Thuig siad go maith na deacrachtaí a bhíonn ag máthair agus iníon óg.

(Sliocht **athchóirithe** as an leabhar **Trioblóid** le Colman Ó Drisceoil)

Tá trí cheist le freagairt agus iad ar cómharc.

- **Tuiscint:** 4 mharc $(2 + 2) \times 3 =$ iomlán 12 mharc.
- **Gaeilge:** 3 mharc.

Gaeilge (OR) +1, 2 nó 3 mharc.

Buntuiscint: (i), (ii) agus (iii) = $2 + 2 =$ iomlán $(4 \times 3) =$ iomlán 12 mharc.

Léirithuiscint: (i) dhá shampla = $1 + 1$; léiriú = $2 =$ iomlán 4 mharc.

(ii) dhá chosúlacht = $1 + 1$; léiriú = $2 =$ iomlán 4 mharc.

(iii) críoch shásúil; léiriú = $1 + 1 =$ iomlán 4 mharc.

- **Gaeilge:** 3 mharc.

Gaeilge (OR) +1, 2 nó 3 mharc.

A (Buntuiscint)

(i) Luaigh **dhá** phointe eolais faoi shaol pearsanta Charla. (Cúlra an Scéil)

- Tá sí go mór faoi bhrú ✓ 2
- Tá sí scartha óna fear céile ✓ 2
- Tá iníon amháin aici
- Tá teannas idir í agus a hiníon
- Bíonn sí as baile go minic
- Tá sí ina cónaí le Bronagh
- Fanann Bronagh le Matt nuair a bhíonn Carla as baile
- Is garda síochána í Carla
- Deirtear gur Garda Síochána í Carla de Lóndra. Tá sí faoi bhrú go mór ina saol. Tá sí scartha óna fear céile, Matt. Tá iníon amháin acu. Bronagh is ainm di. Tá Bronagh ina cónaí le Carla. Bíonn Carla as baile go minic mar gheall ar a cuid oibre. Nuair a bhíonn Carla as baile fanann Bronagh le Matt. Uaireanta ní bhíonn Carla agus Bronagh róshásta lena chéile.

(ii) Luaigh **dhá** chúis a raibh Bronagh míshásta le Carla. (Cúlra an Scéil & Alt 1)

- Níor thug Carla Bronagh ar scoil in am don cheolchoirm ✓ 2
- Shíl Bronagh go mbeadh gach duine ag caint fúithi ✓ 2
- Bhí a máthair déanach i gcónaí
- Bhí na tuismitheoirí eile in am
- Bhí a hathair in am
- Bhí gach duine eile ann
- Mar bhí ceolchoirm scoile ann agus bhí Bronagh le bheith ag seinm leis an mbanna ceoil ag an gceolchoirm. Chaill sí an seans mar níor thug a máthair ar scoil in am í
- Mar bíonn a máthair déanach i gcónaí. Tusa agus do phost mór tábhachtach. Bhí na tuismitheoirí eile in am. Bhí m'athair in am. Beidh gach duine ag caint fúm
- Tá Carla róthógtha lena post mór tábhachtach.

(iii) Luaigh **dhá** phointe a léiríonn go raibh a fhios ag Carla go raibh Bronagh gortaithe. (Alt 3 & 5)

- Chonaic sí na deora ag sileadh uaithi ✓ 2
- Dúirt Bronagh, 'Bíodh an diabhal agatsa agus do phost mór' ✓ 2
- Dúirt Bronagh 'Ní haon ionadh gur fhág Daid thú'
- Léim sí amach as an gcarr
- Phlab sí doras an chairr ina diaidh
- Phlab sí doras an tí ina diaidh.

B (Léirthuisicint Ghinearálta)

- (i) Tabhair **dhá** shampla de chaint fheargach ón scéal. (1 + 1)
I gcás ceann **amháin** díobh, mínigh a bhfuil i gceist ann. (2mharc)

Carla:

- ‘Éist do bhéal a chailín agus éist liomsa anois’ ✓ 1

Míniú: Dúirt a máthair le Bronagh a bheith ciúin agus éisteacht léi ✓ 2

- ‘Tá saol agamsa freisin chomh maith leatsa’
- ‘Ní fheiceann tusa rud ar bith ach do shaol beag féin’
- ‘Gabh mo leithscéal, a bhanphrionsa ghleóite, mura a mbímse ann gach nóiméad de gach lá chun freastal ortsa’
- ‘Tá brón orm go raibh mé déanach ach tá saol agamsa freisin chomh maith leatsa’.

Bronagh:

- ‘Nach cuma leatsa faoi sin?’ ✓ 1

Míniú: Ní raibh aon suim ag máthair Bhronagh in aon rud a bhí le rá aici (2)

- ‘Bíonn tú déanach i gcónaí’
- ‘Tusa agus do phost mór tabhachtach’
- ‘Bhí na tuismitheoirí eile in am’
- ‘Bhí m’athair in am’
- ‘Bíodh an diabhal agatsa agus do phost mór a Mhaim ghrámhar’
- ‘Ní haon ionadh gur fhág Daid thú’.

- (ii) Luaigh **dhá chosúlacht** idir Carla agus Bronagh sa scéal.
I gcás ceann **amháin** díobh mínigh a bhfuil i gceist ann.

Ní raibh siad go deas le chéile: ✓ 1

Míniú:

- Bhéic Carla ar Bhronagh ✓ 2
- Léim Bronagh amach as an gcarr
- Phlab Bronagh doras an chairr agus doras an tí ina diaidh
- Léiríonn an bheirt acu fearg ina gcuid cainte.

Ní raibh siad cairdiúil: ✓ 1

Míniú:

- Bhéic Carla ar Bhronagh (2)
- Léim Bronagh amach as an gcarr
- Phlab Bronagh doras an chairr agus doras an tí ina diaidh
- Léiríonn an bheirt acu fearg ina gcuid cainte.

Is daoine teasaí / feargach / corraithe iad.

Míniú:

- Bhéic Carla ar Bhronagh
- Léim Bronagh amach as an gcarr
- Phlab Bronagh doras an chairr agus doras an tí ina diaidh
- Léiríonn an bheirt acu fearg ina gcuid cainte.

Tá blás den bhféintrua ina gcuid cainte.

Míniú:

- ‘Beidh gach duine ag caint fúm’ (Bronagh)
- ‘Tá saol agamsa freisin chomh maith leatsa’ (Carla).

Maslaíonn siad a chéile / Gortaíonn siad a chéile.

Míniú:

- ‘Ní fheiceann tusa rud ar bith ach do shaol beag féin’ (Carla)
- ‘Ní haon ionadh gur fhág Daid thú’ (Bronagh).

Tá tuiscint agus comhbhá eatarthu.

Míniú:

- Gan oiread is focal a rá rug an bheirt acu barróg ar a chéile.

Tá fadhbanna cumarsáide ag an mbeirt acu.

Míniú:

- Tá deacrachtaí ag an mbeirt acu a gcuid mothúchán a chur in iúl ar bhealaí atá béasach agus réasúnta
- Feictear sin go soiléir ag tús agus ag deireadh an scéil. Bhí siad ina dtost sa charr i dtús báire agus rug siad barróg ar a chéile sa seomra suite gan focal a rá lena chéile. Téann an bheirt acu i dtuilleamaí an tsearbhas agus an mhasla lena gcuid frustrachas a léiriú.

Tá siad searbhasach.

Míniú:

- ‘A bhanphrionsa ghleoite, a dúirt Carla go searbhasach
- ‘A Mhaim ghrámhar, a dúirt Bronagh go searbhasach
- ‘Ní fheiceann tusa rud ar bith ach do shaol beag féin’ (Carla)
- ‘Ní haon ionadh gur fhág Daid thú’ (Bronagh).

- (iii) An dóigh leat go bhfuil críoch an scéil sásúil? Luaigh **dhá** chúis le do fhreagra. Freagra ag aontú nó ag easaontú le tuairim na ceiste. Ansin dhá phointe réasúnta ag tacú leis sin.

Tá an críoch sásúil mar

Míniú:

• Tagann Carla agus Bronagh ar réiteach ✓	2
• Tá dóchas go dtiocfaidh feabhas ar chúrsaí amach anseo ✓	2
• Rug siad barróg ar a chéile	
• Thuig siad na deacrachtaí a bhíonn ag máthair agus iníon óg	
• Bhí grá agus tuiscint ina súile	
• Is breá le Bronagh Eastenders agus is maith liomsa Eastenders	
• Tá tagairt do na seantuismitheoirí.	

Níl an críoch sásúil mar

Míniú:

- Níl aon ábhar macnamh fágtha don léitheoir
- Tá deireadh an scéil rómhaoithneach dar liom
- Tá críoch ró-obann ar an scéal
- Is breá le Bronagh Eastenders agus is fuath liomsa Eastenders
- Tá tagairt do na seantuismitheoirí.

Ceist 2. Freagair **A** nó **B** anseo. Ní gá níos mó ná **leathleathanach** a scríobh.

(15 mharc)

A (i) agus B (i)

Teideal an tsaothair 1 marc.
Ainm an údair 1 marc.

A (ii) agus B (ii) **Ábhar:** 5 marc.
Gaeilge: 8 marc.
A nó B: $1 + 1 + 5 + 8 = 15$ mharc.

A

- (i) Ainmnigh gearrscéal Gaeilge nó úrscéal Gaeilge nó dráma Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil an cineál céanna ábhair i gceist ann is atá sa sliocht i **gCeist 1**.

Ní mór teideal an tsaothair sin, mar aon le hainm an údair, a scríobh síos go soiléir.

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil sa saothar sin faoin gcineál sin *ábhair*.

nó

Déan comparáid **ghairid** idir a bhfuil sa sliocht i **gCeist 1** faoin *ábhar* úd agus a bhfuil faoin *ábhar* céanna sa saothar atá ainmnithe agat.

An cineál céanna ábhair:

- Daoine nach raibh go deas le chéile
- Clann / fadhbanna clainne
- Máthair /athair
- Seandaoine
- Duine óg / daoine óga
- Brón
- Fearg
- Grá
- Eagla
- Dóchas
- Féintrua
- Míthuiscint
- Troid / argóint
- Masla / gortú
- Caitheamh aimsire
- Slite beatha
- Tuismitheoirí scartha óna chéile.
- Searbhas
- Brú
- Ceol
- Teilifís
- Drochchaidre

B

- (i) Maidir le do rogha **ceann amháin** de *na téamaí* seo a leanas, ainmnigh gearrscéal Gaeilge nó úrscéal Gaeilge nó dráma Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil *an téama* sin i gceist ann.

Ní mór teideal an tsaothair sin, mar aon le hainm an údair, a scríobh síos go soiléir.

- (a) Naimhdeas (b) Grá (c) Áthas
 (d) Díomá (e) Brón (f) Saint

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil sa saothar sin faoin *téama* atá roghnaithe agat.

Nóta: I gcás **A** nó **B** thuas, tá cead agat chomh maith dráma Gaeilge a ainmniú ar ghlac tú páirt ann le linn do chúrsa.

Ceist 3. Léigh an dá dhán thíos agus freagair **trí cinn** de na ceisteanna a ghabhann leo. **(15 mharc)**
 Ní mór **ceist amháin** a roghnú as **A** agus **ceist amháin** a roghnú as **B**.
 Is féidir **an tríú ceist** a roghnú as **A nó as B**. Ní gá níos mó ná **leathanach** a scríobh.
Bíodh na freagraí i d'fhocail féin, chomh fada agus is féidir leat.

Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine

Tráthnóna Aoine i mí na Bealtaine,
 mé i mo shuí i gcúl an tseomra ranga,
 an ghrian go hard sa spéir gheal ghorm;
 lon dubh ar ghéag crainn lasmuigh **4**

ag ceol is ag ceiliúradh a shaoil le fonn.
 Seanchlog os cionn an chláir dhuibh
 lena aghaidh mhór oscailte bhuí
 ag féachaint anuas go tuisceanach orm. **8**

‘Tóg bog é, go réidh, go réidh’,
 a deir buillí an chloig liom i gcogar
 agus gluaiseann a lámha go ciúin,
 gan strus, gan straidhn, gan deifir. **12**

Tá rang Matamaitice faoi lán seoil,
 an múinteoir ag obair go dícheallach,
 deora allais ag bailiú ar a aghaidh,
 é ag freagairt ceiste go foighneach. **16**

Idir codladh is dúiseacht atá mé féin,
 mo bhrionglóidí deireadh seachtaine
 ag fás is ag bláthú i dteas na gréine,
 tráthnóna Aoine i mí na Bealtaine. **20**

*le Pilib Ó Brádaigh***Gluais****L.12:** gan strus, gan straidhn: gan trioblóid**L.13:** faoi lán seoil: ar siúl**Cúraimí Tí**

Maim ar an idirlíon
 ar thóir eitiltí saora;
 beidh sí féin agus Daid
 ag dul go Meiriceá. **4**

Daid sa chistin
 ag ullmhú béile
 ó eolas a fuair sé
 ó chlár teilifíse. **8**

Mo dheartháir Eoin
 ina sheomra thuas staighre
 ag sioscadh le Brigita
 le cuidiú ó *Skype*. **12**

An cat is an madra
 ina gciseáin cois tine,
 ina gcodladh go sámh
 ar mhuir na dtaibhreamh. **16**

Mé féin agus Síle
 ag léamh iriseán
 faoi réaltaí ceoil
 's réaltaí scannán. **20**

*le Róise Ní Ghráda***Gluais****L.2:** ar thóir: ag lorg, ag iarraidh**L.11:** sioscadh: caint os íseal**L.16:** muir: farraige**L.16:** taibhreamh: brionglóid**Ceist 3. (15 mharc)**

Tá trí cheist le freagairt agus iad ar cómharc.

- **Tuiscint:** 4 mharc (4 x 3) = 12 mharc.

- **Gaeilge:** 3 mharc.

Gaeilge (OR) + 1, 2 nó 3 mharc.

Buntuisicint: 2 + 2 = (i) (ii) agus (iii) = iomlán (4 x 3 = 12 mharc).

Tá **dhá** fhocheist (a) agus (b), le freagairt i gcás ceiste (i): (a) 2 (b) 2 = 4 mharc.

Tá **dhá** mhír eolais á lorg i gcás ceiste (ii): 2 + 2 = 4 mharc.

Tá **dhá** mhír eolais á lorg i gcás ceiste (iii): 2 + 2 = 4 mharc.

Léirithuisicint: 2 + 2 = (i) (ii) agus (iii) = iomlán (4 x 3 = 12 mharc).

Tá **dhá** fhocheist (a) agus (b), le freagairt i gcás ceiste (i): (a) 2 (b) 1 + 1 = 4 mharc.

Tá **dhá** fhocheist (a) agus (b), le freagairt i gcás ceiste (ii): (a) 2 (b) 1 + 1 = 4 mharc.

Tá **dhá** mhír eolais á lorg i gcás ceiste (iii): mír a haon 2 + mír a dó 1 + 1 = 4 mharc.

- **Gaeilge:** 3 mharc.

Gaeilge (OR) + 1, 2 nó 3 mharc.

A (Buntuisicint)

- (i) (a) Cá bhfuil imeachtaí an dáin *Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine* suite? 2
- Sa scoil ✓
 - Sa seomra ranga
 - Sa rang Matamaitice
 - I gcúl an tseomra ranga.
- (b) Cá bhfuil imeachtaí an dáin *Cúraimí Tí* suite? 2
- Sa teach ✓
 - Sa bhaile
 - Sa chistin
 - Thuas staighre
 - Aon rud bainteach leis an teach.
- (ii) Cen t-eolas a fhaighimid faoin gclog a sa dán *Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine*?
Luaigh **dhá** phointe eolais.
Dhá cheann as na cinn seo a leanas:
- Is seanchlog é / seanchlog ✓ 2
 - Tá sé os cionn an chláir dhuibh ✓ 2
 - Tá sé ag féachaint go tuisceanach ar an bhfile
 - Tá aghaidh mhór chiallmhar bhuí aige (2 + 2)
 - Tá sé ag rá leis na daltaí/leis an bhfile an saol a thógáil go bog réidh
 - Níl aon deifir ar lámha an chloig
 - Tá sé gan strus, gan straidhn, gan deifir. (2 + 2)
- (iii) Cen t-eolas a fhaighimid faoi na tuismitheoirí sa dán *Cúraimí Tí*?
Luaigh **dhá** phointe eolais.
Dhá cheann as na cinn seo a leanas:
- Tá an bheirt acu sa bhaile ✓ 2
 - Tá an bheirt acu ag obair / gnóthach / cruógach ✓ (2 + 2) 2
 - Tá Maim ar an idirlíon ag lorg eitiltí saora
 - Tá Maim ag lorg eitiltí saora
 - Beidh siad ag dul go Meiriceá
 - Tá Daid ag ullmhú béile sa chistin 7rl
 - Fuair Daid eolas ón teilifís.

B (Léirthuisicint Ghinearálta)

- (i) (a) Cad é *téama* an dáin *Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine*? 2
- saol na scoile ✓
 - saol an dalta scoile
 - an saol sa seomra ranga
 - an scoil
 - ag tnúth leis an deireadh seachtaine
 - ag tnúth le saoi an tsamhraidh
 - tráthnóna Dé hAoine sa scoil

(b) Conas a léirítear *an téama* sin sa dán? Is leor **dhá** phointe eolais.

- Is é an dalta scoile atá ag caint sa dán ✓ 1
- Is é an rang Matamaitice atá ar siúl ✓ 1
- Tá an múinteoir ag obair go dian
- Tráthnóna Aoine atá ann i mí na Bealtaine. Tá an tráthóna te, an ghrian ag taitneamh, an múinteoir ag cur allais, an dalta leath ina chodladh
- Cloiseann an dalta londubh ag canadh. Tá an dalta ag súil leis an deireadh seachtaine
- Mothaímid go bhfuil atmaisféar deas sona sa rang
- Tá an múinteoir foighneach agus samhlaíonn an file freisin go bhfuil an clog ar an mballa ag cur comhairle a leasa air
- Mothaítear meascán de mhothúcháin sa dán: áthas agus sonas, an deireadh seachtaine ag teacht, an samhradh linn; brú na hoibre ag an tráth seo bliana; mífhoighne an dalta, ba mhaith leis go n-imeodh an t-am níos tapúla.

(ii)

(a) Cad é *téama* an dáin *Cúraimí Tí*?

- An Chlann / Saol na clainne ✓ 2
- Saol an teaghlaigh / obair an tí
- Caitheamh aimsire
- Peataí.

(b) Conas a léirítear *an téama* sin sa dán? Is leor **dhá** phointe eolais.

- Feicimid anseo an teaghlach sa bhaile, sa tráthnóna is dócha. ✓ 1
- Cuirtear saol atá sona os ar gcomhair. Tá gach duine ag déanamh a rogha rud féin, Maim ar an idirlíon, Daid sa chistin, Eoin ag caint lena chailín ar an bhfón idirlín, an file agus a cara ag léamh iriseán faoi cheol réalta cheoil agus scannán, na peataí tí ina gcodladh cois na tine ✓ 1
- Ní mhothaímid aon teannas sa teach. Tá a spás féin ag gach duine.

(iii) Cén saghas duine atá ag caint sa dán *Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine* nó sa dán *Cúraimí Tí*?
Tabhair **dhá** phointe eolais mar thacaíocht le do fhreagra.

Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine

- Is dalta scoile é / is duine óg é / is déagóir é ✓ 2
- Is duine géarchúiseach é: dhá shampla ✓ 1+1
- Is dalta béasach tuisceanach é: dhá shampla
- Is duine goilliúnach/fileata é: dhá shampla
- Is duine é an file a bhfuil samhlaíocht fhairsing aige: samplaí
- Duine leisciúil: dhá shampla
- Duine brionglóideach: dhá shampla.

Cúraimí Tí

Is duine de na páistí sa teaghlach í

- Tá sí gonta: dhá shampla
- Is duine sona í: dhá shampla
- Is maith léi réalta ceoil agus scannán: dhá shampla
- Is maith léi léitheoireacht: dhá shampla
- Is maith léi peataí: dhá shampla
- Is maith léi saol an teaghlaigh: dhá shampla.

Tá trí cheist le freagairt agus iad ar cómharc.

A (i) agus B (i)

Teideal an dáin 1 mharc.

Ainm an fhile 1 mharc.

A (ii) agus B (ii)

Ábhar: 5 mharc.

Gaeilge: 8 marc.

A nó B: 1 + 1 + 5 + 8 = 15 mharc.

Ceist 4. Freagair **A nó B** anseo. (Ní gá níos mó ná **leathleathanach** a scríobh.)

(15 mharc)

A

- (i) Ainmnigh dán Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil an cineál céanna *ábhair* i gceist ann is atá i do rogha ceann **amháin** den dá dhán i **gCeist 1** thuas.

Ní mór teideal an dáin, mar aon le hainm an fhile a chum, a scríobh síos go soiléir.

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil faoin gcineál sin *ábhair* sa dán atá ainmnithe agat agus ar an gcaoi a gcuireann an file os ár gcomhair é.

nó

Déan comparáid **ghairid** idir a bhfuil faoin *ábhar* úd sa dán atá roghnaithe agat as **Ceist 1** agus a bhfuil faoin *ábhar* céanna sa dán atá ainmnithe agat.

An cineál céanna ábhair:

Tráthnóna Aoine i Mí na Bealtaine

- Scoil
- Seomra ranga
- Leadrán
- Scoláire
- Múinteoir
- Atmaisféar deas
- Nádúr
- Duine géarchúiseach
- Samhlaíocht / saol fantasaíochta
- Strus
- Duine óg / daoine óga
- Brón

Cúraimí Tí

- Athair
- Máthair
- Mac
- Iníon
- Teaghlach
- Ceol / leittheoireacht / scannáin
- Caitheamh aimsire
- Taisteal
- Idirlíon
- Cócaireacht
- Cumarsáid nua-aimseartha
- Peataí.

B

- (i) Ainmnigh dán Gaeilge (a ndearna tú staidéar air le linn do chúrsa) a bhfuil do rogha **ceann amháin** de *na téamaí* seo thíos ann.

Ní mór teideal an dáin, mar aon le hainm an fhile a chum, a scríobh síos go soiléir.

(a) Grá	(b) Bród	(c) Brón
(d) Cáil	(e) Éad/Formad	(f) Foréigean

- (ii) Tabhair cuntas **gairid** ar a bhfuil sa dán sin faoin *téama* atá roghnaithe agat agus ar an gcaoi a gcuireann an file an *téama* sin os ár gcomhair.

Ceist 5. Freagair **A** nó **B** nó **C** anseo thíos: (Ní gá níos mó ná **leathleathanach** a scríobh.)
Tá **A**, **B** agus **C** ar cómharc.

- **Ábhar:** 13 mharc.
- **Gaeilge:** 17 marc.

13 + 17 = 30 marc.

Treoracha maidir le dáileadh marcanna:

- 1. Na Foirmlí Ceiliúrtha:** **Seoladh:** 1 mharc.
Beannú: 1 mharc.
Críoch: 1 mharc.

Tabhair faoi deara go bhfuil cúig thasc le comhlíonadh i ngach cás. Léigh an litir ó thús deireadh agus breac síos P1, P2, P3, P4, P5 ar an litir féin ag freagairt do na tascanna éagsúla atá le comhlíonadh. Is mar seo a dhéantar an mharcáil ansin:

3.	Eolas	Gaeilge
Cúig thasc comhlíonta	Marc as 10	Marc as 17
Ceithre thasc comhlíonta	Marc as 8	Marc as 14
Trí thasc comhlíonta	Marc as 6	Marc as 11
Dhá thasc comhlíonta	Marc as 4	Marc as 8
Tasc amháin comhlíonta	Marc as 2	Marc as 5

- **Eolas:** ‘0’(náid) ar eolas → ‘0’(náid) ar Ghaeilge.

- 5.** Litreacha neamhfhoirmeálata is ea **A** agus **B**. (Beannú; Críoch)

Litir fhoirmeálta is ea **C**. (Beannú; Críoch)

A

Ghlac tú páirt i Seó Faisin.

Scríobh litir chuig do chara ag insint di/dó faoi.

I do litir luaigh

- an áit a raibh an Seó Faisin ar siúl
- an fáth a raibh an Seó Faisin ar siúl
- cuntas ar na héadaí faiseanta a chonaic tú
- rud **amháin** faoin Seó Faisin a thaitin leat
- rud **amháin** faoin Seó Faisin nár thaitin leat.

B

Bhí tú ag dioscó le déanaí.

Scríobh litir chuig do chara ag insint di/dó faoin dioscó.

I do litir luaigh

- **dhá** rud faoin dioscó a thaitin leat
- **dhá** rud faoin dioscó nár thaitin leat
- socrú éigin chun bualadh le do chara go luath.

C

Osclaíodh club óige i do cheantar le déanaí.

Scríobh litir chuig eagarthóir an nuachtáin áitiúil faon gclub óige

I do litir luaigh

- an oscailt oifigiúil
- áiseanna atá sa chlub
- imeachtaí a bhíonn ar siúl sa chlub
- fadhbanna sa chlub
- pointe eolais **eile** faoin gclub.